

Sygn. akt I ACa 482/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Elżbieta Borowska
Sędziowie	:	SSA Jadwiga Chojnowska (spr.) SSO del. Grażyna Wołosowicz
Protokolant	:	Urszula Westfal

po rozpoznaniu w dniu 13 listopada 2014 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa **P. N.**

przeciwko **(...)w P.**

o zapłatę

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku

z dnia 8 kwietnia 2014 r. sygn. akt VII GC 37/13

I. **oddala obie apelacje;**

II. **znosi wzajemnie między stronami koszty procesu w instancji odwoławczej.**

UZASADNIENIE

P. N. w pozwie skierowanym przeciwko(...) w P. wniósł o zasądzenia kwoty 206.341 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztami procesu. W uzasadnieniu podnosił, że w dniu 20 kwietnia 2010 r. zawarł z pozwaną umowę, na mocy której zobowiązał się do wykonania remontu elewacji i ścian zewnętrznych budynków wielorodzinnych wraz z robotami towarzyszącymi przy ul. (...) w P.. Twierdził, że do zasadniczych elementów specyfikacji istotnych warunków zamówienia należał metraż powierzchni remontowanych budynków, w oparciu o który ustalił wynagrodzenie za roboty będące przedmiotem umowy. W trakcie wykonywania umowy okazało się, że powierzchnia budynków jest większa o 1.536,59 m^{((2))} i w związku z tym zażądał zapłaty wynagrodzenia uwzględniającego dodatkowe prace, które wynikały z wadliwych założeń projektowych. Na kwotę dochodzoną pozwem

składała się kwota 72.342,64 zł tytułem niedopłaconego wynagrodzenia umownego oraz kwota 133.998,33 zł tytułem równowartości wykonanych robót wynikających z dodatkowego metrażu.

(...) w P. wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów procesu. Wskazywała, że strony umówiły się na wynagrodzenie w wysokości 352.390,39 zł brutto, które miało charakter wynagrodzenia ryczałtowego i nie było uzależnione od powierzchni elewacji. Natomiast powód zawierając umowę w ramach przetargu określonego w przepisach kodeksu cywilnego, mógł zapoznać się z dokumentacją przetargową, obejmującą między innymi specyfikację i dokumentację techniczną. Dokumentacja ta stanowiła część projektu architektoniczno – budowlanego i zawierała dokładne wymiary budynków, stanowiące podstawę do przygotowania oferty przetargowej. Podana przez nią w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia, jak i opisie technicznym, powierzchnia budynków miała charakter informacyjny. Zdaniem pozwanej powód, który zaniżył swoją ofertę cenową, sporządził ją niestaranie, a także nie złożył oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych swojego oświadczenia woli, nie może domagać się przyjęcia odpowiedzialności pozwanej z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia. Odnosząc się do żądanej przez powoda kwoty 72.342,62 zł wskazała, że żądanie zapłaty tej kwoty jest przedwczesne, albowiem powód dotąd nie wykonał umowy, o czym świadczy protokół odbioru technicznego z dnia 19 października 2011 r., zawierający szereg usterek do usunięcia przez powoda. Ponadto twierdziła, że zgodnie z § 10 umowy przysługuje jej prawo zatrzymania kaucji gwarancyjnej w wysokości 5% ogólnej wartości umowy, tj. kwoty 17.619,52 zł. Z ostrożności procesowej podniosła także zarzut potrącenia z tytułu kar umownych za zwłokę w wykonaniu przedmiotu umowy oraz usunięciu wad wykonanych prac w wysokości 1% wynagrodzenia za każdy dzień zwłoki, tj. na kwotę 206.341 zł.

Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 8 kwietnia 2014 r. zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 72.342,64 zł z ustawowymi odsetkami w stosunku rocznym od dnia 14 grudnia 2012 r. do dnia zapłaty; umorzył postępowanie w zakresie kwoty 5.092,80 zł; oddalił powództwo w pozostałym zakresie; zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 2.122,10 zł tytułem zwrotu kosztów procesu; oddalił wniosek powoda o zasądzenie od pozwanej kosztów zastępstwa procesowego w pozostałym zakresie oraz nakazał zwrócić na rzecz powoda ze Skarbu Państwa kwotę 750,82 zł tytułem niewykorzystanej zaliczki na poczet wydatków.

Rozstrzygnięcie to oparł o następujące ustalenia faktyczne i ocenę prawną.

W dniu 20 kwietnia 2010 r. strony zawarły umowę, na podstawie której powód przyjął do realizacji remont elewacji i ścian zewnętrznych budynków wielorodzinnych wraz z robotami towarzyszącymi przy ul. (...) w P.. Stosownie do § 2 umowy prace miały się rozpocząć w dniu 28 maja 2010 r., zaś termin zakończenia robót przewidziano na 30 lipca 2010 r. Pozwana zobowiązała się do przekazania wykonawcy placu budowy i dokumentacji technicznej do dnia 21 kwietnia 2010 r. Strony ustaliły wynagrodzenie w wysokości 352.390,39 zł brutto (§ 5), zaś termin płatności faktury ustalono na 14 dni od daty sporządzenia protokołu odbioru robót. Stosownie do treści § 8 ust. 2 umowy wykonawca miał zapłacić na rzecz zamawiającego kary umowne za zwłokę w wykonaniu przedmiotu umowy w wysokości 0,1% wynagrodzenia za każdy dzień zwłoki. Analogiczny zapis dotyczył kar umownych za zwłokę w usunięciu wad stwierdzonych przy odbiorze lub ujawnionych w okresie gwarancji, przy czym zwłoka miała być liczona od terminu wyznaczonego na usunięcie wad. Zgodnie z § 10 umowy zamawiający miał zatrzymać z faktury końcowej kaucję gwarancyjną na poczet kosztów usuwania wad w wysokości 5% ogólnej wartości zamówienia. Zwrot bądź rozliczenie kaucji gwarancyjnej miał nastąpić w terminie 3 miesięcy od odbioru ostatecznego. Zamawiający zobowiązał się do zapłaty wynagrodzenia w terminie 14 dni od daty otrzymania faktury.

Powyższa umowa została zawarta w wyniku przyjęcia oferty złożonej przez powoda w ramach przetargu. Pozwana sporządziła Specyfikację Istotnych Warunków Zamówienia, w której wskazano między innymi, że powierzchnia elewacji i ścian zewnętrznych budynku przy ul. (...) wynosi 2.320,31 m².

W trakcie wykonywania prac powód zwrócił się do pozwanej z prośbą o wydłużenie terminu wykonania umowy do dnia 31 sierpnia 2010 r. z uwagi na złe warunki atmosferyczne oraz znaczne niezgodności w obmiarze pomiędzy projektem a stanem rzeczywistym. Pozwana przychyliła się do prośby powoda o wydłużenie terminu do wykonania prac remontowych oraz poinformowała, że projekt architektoniczno – budowlany nie zawiera elementów obmiarowych,

a strony łączy umowa, która określa należność za wykonanie całości remontu elewacji i ścian zewnętrznych tego budynku.

W dniu 10 września 2010 r. powód wystawił na rzecz pozwanej fakturę VAT nr (...) tytułem wynagrodzenia za remont elewacji i ścian zewnętrznych budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. (...) na kwotę 150.047,75 zł, w dniu 16 września 2010 r. fakturę VAT nr (...) tytułem częściowej zapłaty wynagrodzenia za wykonanie docieplenia budynku mieszkalnego wielorodzinnego w P. przy ul. (...) na kwotę 100.000 zł, zaś w dniu 7 stycznia 2011 r. fakturę VAT nr (...) tytułem częściowej zapłaty wynagrodzenia za wykonanie docieplenia budynku mieszkalnego na kwotę 30.000 zł.

Z opinii technicznej sporządzonej na zlecenie powoda przez J. P. (...) wynikało, że powód wykonał na rzecz pozwanej elewację o powierzchni 3.856,90 m⁽²⁾.

W dniu 8 lipca 2011 r. powód zgłosił pozwanej wykonanie zadania „Termomodernizacja bloku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. (...)” oraz zwrócił się o wyznaczenie terminu odbioru końcowego. Mimo wyznaczenia terminu odbioru końcowego na dzień 18 lipca 2011 r. nie doszło do jego odbioru z uwagi na szereg stwierdzonych usterek.

Ostatecznie w dniu 19 października 2011 r. sporządzony został protokół odbioru technicznego, z którego wynikało, że roboty zostały wykonane zgodnie z dokumentacją techniczną i warunkami technicznymi wykonania i odbioru robót budowlanych – montażowych oraz, że roboty nadają się do obioru ostatecznego i eksploatacji. Jednocześnie w załączniku do protokołu strony stwierdziły szereg usterek w postaci: nieobrobienia strukturą okienek na klatkach schodowych, tynkiem wewnątrz klatki schodowej, nieobrobienia drzwi wejściowych, przecieku w wiatrołapach, braku dylatacji i spadku od strony klatek na balkonach, prześwitów na strukturze na ścianach balkonowych zewnętrznych, nierówności, konieczności naprawy obsadzenia parapetów okiennych, przelożenia mozaiki od strony klatek schodowych, obróbki na wiatrołapach i obróbki blacharskiej na dachu w szczycie klatki VI, montażu 2 szt. okienek piwnicznych, naprawy uszkodzonego chodnika w szczycie budynku. Miały one zostać usunięte do 5 listopada 2011 r.

W ocenie Sądu roszczenie powoda o zapłatę równowartości wykonanych przez powoda na rzecz pozwanej robót według zestawienia pomiarów powierzchni elewacji budynku wielorodzinnego położonego w P. przy ul. (...) było bezzasadne. Sąd wskazał, że wprawdzie powierzchnia tej elewacji była w rzeczywistości większa niż przyjęta w opisie technicznym do projektu remontu elewacji i ścian zewnętrznych tego budynku, niemniej jednak nie oznacza to, że powód może skutecznie domagać się od pozwanej zapłaty równowartości robót wykonanych zgodnie z faktyczną powierzchnią elewacji, powołując się na bezpodstawne wzbogacenie pozwanej. Podkreślił, że strony zawarły umowę o roboty budowlane, zaś wynagrodzenie powoda zostało ustalone w formie ryczałtowej. W umowie brak jest odniesienia do zestawienia planowanych prac i przewidywanych kosztów (wynagrodzenie kosztorysowe). Powód w umowie potwierdził, że przed podpisaniem umowy zapoznał się z warunkami lokalizacyjno – terenowymi placu budowy oraz dokumentacją techniczną, przy czym będąc profesjonalistą przed zawarciem umowy nie sprawdził rzeczywistej powierzchni budynku. W złożonej ofercie nie odniósł zaproponowanego wynagrodzenia do kosztorysu, projektu architektoniczno – budowlanego, czy też specyfikacji istotnych warunków zamówienia. Zdaniem Sądu strony umówiły się na wynagrodzenie ryczałtowe, które nie pozostaje w związku z faktyczną powierzchnią budynków mieszkalnych przeznaczonych do remontu.

Dalej Sąd odwołał się do treści art. 632 § 2 k.c., zgodnie z którym przyjmujący zamówienie w zasadzie nie może żądać podwyższenia wynagrodzenia ryczałtowego. Tylko w razie zmiany stosunków, których nie można było przewidzieć, gdy wykonanie dzieła naraziłoby przyjmującego zamówienie na rażącą stratę, może on wytoczyć powództwo o podwyższenie ryczałtu lub nawet o rozwiązanie umowy. W niniejszej sprawie powód nie wykazał takich okoliczności, zaś żądanie powoda dochodzone pozwem w zakresie kwoty 133.998,33 zł, oparte na przepisach o bezpodstawnym wzbogaceniu stanowiłoby w rzeczywistości obejście art. 632 § 1 k.c.

Za zasadne uznał natomiast Sąd roszczenie powoda w zakresie kwoty 72.342,64 zł tytułem niedopłaconego wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane na rzecz pozwanej, zgodnie z łączącą strony umową z dnia 20 kwietnia

2010 r. Oceniając dowody przedstawione na okoliczność wydania przedmiotu umowy i jego odebrania Sąd nie dał wiary zeznaniom świadków J. O. i E. P. (związanych umową o pracę i umową zlecenia z pozwaną Spółdzielnią i zainteresowanych korzystnym dla niej rozstrzygnięciem), że roboty budowlane nie zostały odebrane, gdyż posiadały wady istotne. Podkreślił, że nie mają one potwierdzenia w innych zgromadzonych w sprawie dokumentach. Zaakcentował, że poza sporem było, że protokół odbioru technicznego z dnia 19 października 2011 r., w którym stwierdzono, że roboty wykonane przez powoda zostały wykonane zgodnie z dokumentacją techniczną i warunkami technicznymi wykonania i odbioru robót budowlano-montażowych, był ostatnim protokołem sporządzonym przez strony. W załączniku do tego protokołu stwierdzono wprawdzie szereg wad wykonawczych, jednakże były to, zdaniem Sądu, wady nieistotne, umożliwiające dokonanie odbioru robót. Okoliczność ta nie uniemożliwia skutecznego domagania się przez powoda zapłaty wynagrodzenia, które było skuteczne z chwilą jego sporządzenia tj. z dniem 19 października 2011 r.

Sąd nie podzielił zarzutu pozwanej, że z należnego powodowi wynagrodzenia powinna być zatrzymana kaucja gwarancyjna na poczet kosztów usuwania wad w wysokości 5% ogólnej wartości zamówienia, tj. w kwocie 17.619,52 zł. Zgodnie bowiem z § 10 ust. 2 umowy kaucja ta powinna być zwrócona lub rozliczona w terminie 3 miesięcy od odbioru ostatecznego. Tym samym skoro odbiór wykonanych przez powoda na rzecz pozwanej robót miał miejsce w dniu 19 października 2011 r., to zgodnie z umową kaucja winna być zwrócona powodowi w dniu 20 stycznia 2012 r. Pozwana w okresie 3 miesięcy nie przystąpiła do zastępczego usunięcia stwierdzonych wad i nie rozliczyła zatrzymanej z tego tytułu kaucji gwarancyjnej.

Za bezskuteczny uznał również podniesiony przez pozwaną zarzut potrącenia z tytułu kary umownej za zwłokę w wysokości 1% wynagrodzenia za każdy dzień zwłoki w wysokości 206.341 zł. Sąd zwrócił uwagę, że pełnomocnik pozwanej podniósł zarzut potrącenia po raz pierwszy dopiero w odpowiedzi na pozew, natomiast pełnomocnictwo udzielone pełnomocnikowi pozwanej jest wyłącznie pełnomocnictwem procesowym i nie upoważnia tego pełnomocnika do złożenia materialnoprawnego oświadczenia o potrąceniu. Dlatego nieskutecznie podniesiony przez pozwaną zarzut potrącenia nie został uwzględniony.

Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia Sąd wskazał art. 647 k.c. i art. 632 § 1 k.c.

W związku z ograniczeniem przez powoda w toku procesu powództwa w zakresie kwoty 5.092,80 zł postępowanie w tym zakresie, przy braku przesłanek z art. 203 § 4 k.p.c., uniemożliwiających skuteczne dokonanie tej czynności, umorzył (art. 355 § 1 k.p.c. w zw. z art. 203 § 1 k.p.c.).

O kosztach procesu Sąd orzekł na mocy art. 100 zd. 1 k.p.c. stosunkowo je rozdzielając stosownie do wyniku procesu (35% do 65%).

Apelacje od powyższego wyroku wniosły obie strony.

Powód zaskarżył wyrok w części oddalającej powództwo. Zarzucił naruszenie:

- art. 405 k.c. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy w związku z wprowadzeniem powoda w błąd pozwana uzyskała korzyść majątkową bez podstawy prawnej;
- art. 5 k. c. poprzez jego niezastosowanie, w sytuacji, gdy postawę pozwanej należy uznać za sprzeczną z zasadami współżycia społecznego, w szczególności z zasadą słuszności, uczciwości, obrotu i dobrych obyczajów.

Wskazując na powyższe zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwoty 128.905,56 zł oraz kosztów postępowania za obie instancje według norm przepisanych.

Z kolei pozwana zaskarżyła wyrok w zakresie pkt. I i IV zarzucając:

1. naruszenie przepisów postępowania:

a) art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 232 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie wskutek nieprawidłowej oceny materiału dowodowego okoliczności, że powód w pozwie i w toku postępowania nie udowodnił prawa nabycia roszczenia o niedopłacone wynagrodzenie w kwocie 72.342,64 zł, z uwagi na nieprzedstawienie dokumentu określającego wysokość wymagalnego niedopłaconego wynagrodzenia, to jest brak protokołu odbioru całości robót i brak faktury VAT za te roboty,

b) art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 230 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie wskutek nieprawidłowej oceny materiału dowodowego przyznania przez powoda faktu braku odbioru końcowego robót oraz przyznanie faktu braku podstawy faktycznej do żądania niedopłaconego wynagrodzenia,

c) art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. i art. 232 k.p.c. poprzez:

- dokonanie nieprawidłowego ustalenia, że podstawę nabycia prawa do niedopłaconego wynagrodzenia przez pozwanego jest jedynie protokół odbioru robót z dnia 19 października 2011 r.,

- przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów i przyjęcie na podstawie protokołu odbioru robót z dnia 19 października 2011 r., z pominięciem innych dowodów, że powód nabył prawo do wynagrodzenia,

- przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów i odmowę wiarygodności i mocy dowodowej zeznaniom świadków J. O. i H. P. tylko z tego powodu, że wymienione osoby są związane z pozwaną i są zainteresowane korzystnym rozstrzygnięciem,

- przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów i nieuwzględnienie przyznania powoda;

2. naruszenie prawa materialnego:

- art. 65 § 1 k.c. w zw. z § 5 ust. 3 umowy poprzez przyjęcie, że podstawę nabycia prawa do wynagrodzenia stanowi protokół odbioru robót, podczas gdy wykładnię oświadczenia woli w przedmiocie nabycia prawa do wynagrodzenia należy tłumaczyć z uwzględnieniem obowiązujących przepisów i ustalonych zwyczajów przy robotach budowlanych,

- art. 65 § 2 k.c. w zw. z § 5 ust. 3 umowy poprzez nieuwzględnienie zgodnego zamiaru stron i celu umowy i pominięcie, że strony zgodnie uznały obowiązek wystawienia i doręczenia faktury VAT, jako podstawy prawa do nabycia prawa do wynagrodzenia za wykonane roboty,

- art. 647 k.c. wskutek jego niezastosowania i przyjęcie, że wynagrodzenie jest należne pomimo braku odbioru całości robót i braku wystawienia faktury VAT,

- art. 637 § 2 k.c. poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie.

Wniosła o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez oddalenie powództwa ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, obciążenie powoda w całości kosztami procesu oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacje obu stron nie zasługiwały na uwzględnienie.

Co do apelacji pozwanej.

Uwzględniając powództwo w zakresie kwoty 72.342,64 zł Sąd Okręgowy nie dopuścił się naruszenia przepisów prawa procesowego i prawa materialnego wskazanych w apelacji.

Materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie pozwalał na podzielenie poglądu pozwanej, że powód przyznał fakt braku końcowego odbioru robót, a przez to nieistnienie podstaw do żądania niedopłaconego wynagrodzenia. Wyjaśnienia, jakie zostały złożone przez powoda na rozprawie w dniu 22 października 2013 r. przeczą tej tezie – powód twierdził, że w dniu 19 października 2011 r. sporządzono protokół końcowy odbioru robót i w tej dacie przekazał pozwanej dziennik budowy. Fakt dochodzenia pozwem w niniejszej sprawie zapłaty kwoty 72.342,64 zł dowodzi, iż zdaniem wykonawcy prac zaistniały przesłanki do jej zasądzenia od Spółdzielni jako zamawiającej.

Sąd Okręgowy mając na uwadze rozbieżne twierdzenia stron co do odbioru wykonanych przez powoda robót budowlanych, a także dowody z zeznań świadków oraz dowody z dokumentów, bez przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów, a więc wyciągając poprawne logicznie wnioski z przeprowadzonych dowodów i uwzględniając zasady doświadczenia życiowego, słusznie ustalił, że powód oddał wykonane roboty budowlane. Sąd I instancji uprawniony był też do uznania za miarodajny – w kontekście odebrania robót dot. remontu elewacji budynku – dokumentu w postaci protokołu z dnia 19 października 2011 r. (k. 292 akt). Z jego treści wynika, że roboty nadają się do odbioru ostatecznego. W takiej sytuacji odmowa mocy dowodowej zeznaniom świadków J. O. i H. P. nie jest dowolna, bowiem mieści się w granicach sędziowskiej oceny przeprowadzonych w sprawie dowodów. Sąd Okręgowy, mając na uwadze treść umowy łączącej strony a także dokument w postaci wykazu usterek w wykonanych robotach dociepleniowych, nie naruszając zasad doświadczenia życiowego, był uprawniony do postawienia tezy, że stwierdzone usterki były wadami nieistotnymi, a więc wadami, które umożliwiały korzystanie z „przedmiotu” umowy.

Nie było sporne w sprawie, że kwota 72.342,64 zł stanowi resztę wynagrodzenia ustalonego w umowie z dnia 20 kwietnia 2010 r. Jest też poza sporem, że powód nie wystawił faktury VAT, opiewającej na tę kwotę.

Niewystawienie faktury VAT na kwotę 72.342,64 zł, nie dowodzi – zdaniem Sądu Apelacyjnego – braku podstaw do żądania reszty wynagrodzenia za wykonane roboty.

Strony w umowie ustaliły, że zamawiający zobowiązuje się do zapłaty wynagrodzenia za przedmiot umowy „w terminie 14 dni od daty otrzymania faktury” – § 11 umowy, a nadto, że jeśli faktura nie zostanie opłacona w ustalonym terminie, zamawiający będzie płacił wykonawcy odsetki za opóźnienie w wysokości ustawowej – § 12 umowy.

Zgodnie z art. 647 k.c. odebranie robót budowlanych przez zamawiającego rodzi po jego stronie obowiązek zapłaty wynagrodzenia. Wynagrodzenie ustalone umową z dnia 20 kwietnia 2010 r. było opodatkowane podatkiem VAT. Przepisy ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2011 r. nr 177, poz. 1054) nakładają na wykonawcę robót budowlanych obowiązek wystawienia faktury, dokumentującej ich wykonanie. Zdaniem Sądu Apelacyjnego niewystawienie do tej pory przez powoda faktury opiewającej na kwotę 72.342,64 zł nie dowodzi tego, że roszczenie o zapłatę reszty wynagrodzenia za wykonane i odebrane prace nie jest jeszcze wymagalne. Zapisy umowy odwołujące się do „terminu płatności faktury” mogą mieć znaczenie ale w kontekście żądania odsetek za opóźnienie w spełnieniu świadczenia.

Jedynie na marginesie wskazać wypada, że powoda – z uwagi na treść rozwiązań przewidzianych ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług – obciążać będzie (w razie otrzymania zasądzonego świadczenia) obowiązek wystawienia stosowanej faktury VAT.

Reasumując, Sąd Apelacyjny przyjął za własne ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego, odnoszące się do żądania zapłaty kwotę 72.342,64 zł i podzielił ocenę prawną, sprowadzającą się do wniosku, że powodowi należna jest reszta wynagrodzenia z tytułu wykonanych robót remontowych w oparciu o umowę z dnia 20 kwietnia 2010 r. Czyniąc istotne w sprawie ustalenia faktyczne Sąd I instancji nie dopuścił się naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., jak i innych przepisów prawa procesowego wskazanych w apelacji. Zasądzając kwotę 72.342,64 zł Sąd ten nie naruszył także art. 65 k.c., jak i art. 647 k.c.

Co do apelacji powoda.

Treść zarzutów apelacyjnych uprawnia do stwierdzenia, że powód nie kwestionuje ustalonego przez Sąd Okręgowy stanu faktycznego, który legł u podstaw oddalenia powództwa w zakresie kwoty 128.905,56 zł, aczkolwiek w ich uzasadnieniu znajduje się odwołanie do dokumentów w postaci (...) i dokumentacji technicznej sporządzonej przez pozwaną przed przetargiem oraz zeznań świadka E. P..

Nie jest spornym w sprawie fakt, że powód nie uchylił się od skutków prawnych złożonego oświadczenia woli – umowy zawartej w dniu 20 kwietnia 2010 r. Nie twierdził, że nie wiąże ona stron. Wskazywał natomiast na motywy, które legły u podstaw wyliczenia przez niego wielkości wynagrodzenia ryczałtowego przed przystąpieniem do przetargu.

Nie może budzić wątpliwości, że przystępujący do przetargu mieli możliwość zapoznania się z materiałami przygotowanymi do przetargu, a więc wszelkimi, które dotyczyły remontu elewacji i ścian zewnętrznych budynku wielorodzinnego przy ul. (...). Przyjęta przez powoda metoda obliczenia wielkości wynagrodzenia ryczałtowego (nawiązująca do 1 m² powierzchni elewacji wskazanej w (...)) nie mogła być znana komisji przetargowej (w formularzu ofertowym wskazano łączną kwotę – k. 208 akt). Z dokumentacji przedłożonej przez stronę pozwaną wynika, że inni oferenci – przedsiębiorcy – oszacowali wartość wykonywania prac na zdecydowanie wyższym poziomie (od 424.265 zł do 634.607 zł) – k. 212 akt. Oferta powoda, jako najkorzystniejsza, została przyjęta przez pozwaną spółdzielnię. Nie może budzić żadnych wątpliwości, że ustalone umową wynagrodzenie jest wynagrodzeniem ryczałtowym (tej treści ocena prawna Sądu Okręgowego nie jest kwestionowana przez skarżącego). Wypływa z tego wniosek, że zgodnie z umową z 20 kwietnia 2010 r. powód zobowiązał się dokonać remontu elewacji i ścian zewnętrznych budynku wielorodzinnego przy ul. (...), a więc całej powierzchni budynku.

Słusznie Sąd I instancji uznał, że okoliczności faktyczne sprawy nie uzasadniały podwyższenia wynagrodzenia ryczałtowego (ocena ta nie jest podważana przez skarżącego).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego nie sposób podzielić stanowiska skarżącego, że roboty połączone z wykonaniem docieplenia budynku na pow. 1.536,59 m² stanowiły roboty dodatkowe, a więc nieobjęte umową. Jak już wskazywano, umowa w sposób jasny określała przedmiot prac remontowych i ustalała wysokość wynagrodzenia za ich wykonanie.

Oddalając powództwo o zapłatę kwoty 128.905,56 zł Sąd I instancji nie dopuścił się naruszenia art. 405 k.c., jak i art. 5 k.c. Ostatni z przywołanych przepisów nie może stanowić uzasadnionej podstawy dochodzenia roszczenia, nie może być samodzielną podstawą powstania, czy też nabycia praw podmiotowych, może być tylko samodzielnym środkiem obrony (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lipca 2012 r. w sprawie II CSK 677/11).

Kierując się powyższymi względami Sąd Apelacyjny, na mocy art. 385 k.p.c., orzekł jak w sentencji.

Rozstrzygnięcie o wywiedzionych apelacjach uzasadniało wzajemne zniesienia między stronami kosztów procesu – kosztów z tytułu zastępstwa procesowego (art. 100 k.p.c.).